

TÜRK EĞİTİM-SEN
A K A D E M İ

2022 MEB
UZMAN VE
BAŞÖĞRETMENLİK
SINAVLARINA
HAZIRLIK

MODÜL 2

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

MODÜL 2 - ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1 Eğitim bir sistemdir ve hedefleri vardır. Eğitim sisteminin hedefleri nelerdir?

Uzak hedefler, genel hedefler, özel hedefler olmak üzere üç çeşittir.

2 Uzak hedef nedir?

Devletlerin hedefleri, bazı ülkelerde anayasa ile güvence altına alınmış hedeflerdir.

3 Genel hedef nedir?

İşevuruk hedeflerdir. MEB, MEB genel müdürlükleri vb gibi kurumların hedefleridir.

4 Özel hedef nedir?

Dersin kazanımlarını karşılayan ders hedefleridir.

5 Eğitim sisteminin öğeleri nelerdir?

Girdi, süreç, çıktı.

6 Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceri nelerdir?

Analitik düşünme ve yenilik/yaratıcılık

Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri

Karmaşık problem çözme

Eleştirel düşünme ve analiz

Yaratıcılık, orijinallik

Liderlik ve sosyal etki

Teknoloji kullanımı

7 Ölçme nedir?

Öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemidir.

8 Ölçüt nedir?

Ölçülen özellik hakkında karar alabilmek / yargıya varabilmek / değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan referans noktası ya da referans aralığıdır. Ölçüt, ölçme ve değerlendirme arasında köprü görevi görür. Ölçüt değişirse değerlendirme de değişir.

9 Değerlendirme nedir?

Bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında karar verme / yargıda bulunma işlemidir.

10 Değerlendirmenin basamakları nelerdir?

Ölçme ⇒ Ölçme sonucu (ölçüm)

Ölçüt

Karardır

11 Eğitimde ölçme türleri nelerdir?

Doğrudan, dolaylı, türetilmiş ölçme olmak üzere üç çeşittir.

12 Ölçmeye konu olan özelliğin doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türü nedir?

Doğrudan ölçme

13 Bazı özellikler doğrudan gözlenemez. Bu özellikler ancak onun göstergesi olduğu bilinen ya da kabul edilen davranışlar aracılığı ile gözlenerek ölçülebilir. Bu ölçme türü nedir?

Dolaylı ölçme

14 Ölçülmek istenilen özellik kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirleniyorsa bu ölçme türüne ne ad verilir?

Türetilmiş ölçme

15 Eğitimde ölçüt kaçaya ayrılır?

Mutlak ve bağıl olmak üzere ikiye ayrılır.

16 Mutlak Ölçüt (Kriter Referanslı Ölçüt) nedir?

Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun özelliklerinden bağımsız olarak belirleniyorsa "mutlak"tır. Mutlak ölçüt genellikle ölçme işlemi öncesinde ilan edilir. Mutlak ölçütün temel alındığı ölçme işlemlerinde bir öğrencinin notu, diğer bir öğrencinin değerlendirmesini (geçme / kalma) etkilemez. Dolayısıyla örneğin başarının ölçüldüğü bir örnekte herkes geçebileceği gibi herkes kalabilir de.

17 Bağlı Ölçüt (Norm Referanslı Ölçüt) nedir?

Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine / normuna dayalı olarak belirleniyorsa “bağlı”dır. Bağlı ölçüt ancak ölçme işlemi sonrasında belirlenebilir. Bağlı ölçütün temel alındığı ölçme işlemlerinde bir öğrencinin başarısı, başka bir öğrencinin değerlendirmesini (geçme / kalma) etkileyebilir.

18 Amaca göre değerlendirme türleri nelerdir?

Amaca göre değerlendirme tanıma ve yerleştirme, biçimlendirme ve yetiştirme, değer biçme, rehberlik amaçlı ve program değerlendirme olarak beşe ayrılır.

19 Muafiyet sınavı, seviye tespit sınavı gibi amaç öğrencinin ders bağlamındaki hazırbulunuşluluk düzeyini belirlemektir. Amaç not vermek değildir. Bu amaçla uygulanan ölçme araçlarına da “hazırbulunuşluluk testi” adı verilir.

Bu tür değerlendirmelere ne ad verilir?

Tanıma-Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme (Diyagnostik Değerlendirme)

20 Belirli bir konu / ünite vb. sonunda öğrencilerin öğretime konu olan davranışların ne kadarını kazandığını, diğer bir deyişle ünitedeki öğrenme eksiklerini belirlemek amacıyla yapılır. Amaç yine not vermek değildir. Bu testlere izleme testi de denmektedir.

Bahsedilen değerlendirme türü hangisidir?

Biçimlendirme-Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme (Formatif Değerlendirme)

21 Belirli bir öğretim sürecinin sonunda, not vermek amacıyla yapılan değerlendirmedir. Öğrencinin belirli bir öğretim süreci sonundaki durum tespitidir çünkü artık hedeflenen öğretim sürecinin sonuna gelinmiştir. Bu amaçla uygulanan testlere “alanda erişi testi” denir. Bahsedilen değerlendirme türü hangisidir?

Değer Biçmeye / Düzey Belirlemeye Yönelik Değerlendirme (Summatif Değerlendirme)

22 Ölçme aracının geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlanmasının kolay ve ekonomik (zaman, para, emek, araç gereç vb. açıdan) olmasına ne ad verilir?

Kullanışlılık

23 Eğitim programları bileşenlerinin yapısı ve niteliğine ilişkin olarak sistematik bilgi toplama ve değerlendirme sürecidir. Eğitim programlarının planlanması, mevcut programlar ve/veya ürünlerin etkililiğinin değerlendirilmesi ve eğitim programlarının ve/veya ürünlerin geliştirilmesi amacıyla yapılır. Bu değerlendirme türü hangisidir?

Program değerlendirme

24 Bir ölçme aracında bulunması gereken temel psikometrik nitelikler nelerdir?

Geçerlik, Güvenirlik, Kullanışlılık.

25 Ölçmek istenilen özelliğin, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam olarak ölçülebilmesine ne ad verilir?

Geçerlik

26 Ölçme işleminden elde edilen puanların tesadüfi hatalardan arınık olma derecesidir. Diğer bir ifadeyle puanların kararlı, tutarlı ve duyarlı olması durumuna ne ad verilir?

Güvenirlik

27 Bu tür testlerin sonuçları doğrultusunda, tıbbi ve eğitsel / gelişimsel olarak tanı alan çocuklar için bireysel eğitim programları (BEP) hazırlanır. Eğitsel değerlendirme bağlamında RAM’lar bu konudaki tek yetkilidir. Ayrıca öğrencilerin kendi yetenekleri, kişilik özellikleri, ilgileri vb. ile özelliklerini belirlemek amacıyla standart testlerden yararlanılmaktadır. Bahsedilen değerlendirme türü hangisidir?

Rehberlik Amaçlı Değerlendirme

28 Miktarı ölçmeden ölçmeye değişmeyen, her ölçme işlemine aynı miktarda karışan hatalara ne ad verilir?

Sabit hata

29 Ölçülen büyüklüğe, öğretmene ya da ölçme koşullarına göre miktarı değişen hatalara ne ad verilir?

Sistematik Hata

30 Şansla ortaya çıkan ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinmeyen hatalara ne ad verilir?

Tesadüfi hata

31 Tesadüfi hataların genellikle dört kaynağı olduğu kabul edilir. Bunlar nelerdir?

Ölçme işlemini yapan kişiden / öğretmenden kaynaklanan hata

Ölçme aracından kaynaklanan hata

Bireyden / öğrenciden kaynaklanan hata

Fiziksel ortamdan kaynaklanan hata

32 Bir ölçme sürecinde ve işleminde geçerlilik, güvenilirlik ve hata arasında nasıl bir ilişki vardır?

Geçerlilik tüm hata kaynaklarından etkilenirken klasik test kuramına göre güvenilirlik yalnızca tesadüfi hatalardan etkilenir. Güvenilirlik, geçerlilik için bir ön şart ancak yeterli şart değildir. Diğer bir ifade ile bir testin güvenilir olması onun geçerli olacağı anlamına gelmez ancak bir test geçerli ise büyük olasılıkla güvenilirdir. Bir ölçme aracının geçerliliği ve güvenilirliği diye bir şey yoktur, ölçme araçlarından elde edilen puanların geçerliliği ve güvenilirliği diye bir şey vardır.

33 En az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik bir tekniktir. "r" ile sembolize edilir. Bahsedilen analiz türü nedir?

Korelasyon analizi

34 Negatif korelasyon kavramı ne anlama gelir?

Pozitif korelasyon iki değişken arasında doğru orantılı ilişki anlamına gelir. Örneğin ders çalışma süresi ile sınav notu ya da gelir ile tüketim arasında pozitif bir korelasyonun elde edilmesi beklenir.

35 Pozitif korelasyon kavramı ne anlama gelir?

Negatif korelasyon, iki değişken arasında ters orantılı ilişki anlamına gelir. Örneğin ders süresi ile dikkat ya da yükseklik ile sıcaklık arasında negatif bir korelasyonun elde edilmesi beklenir. **±1** mükemmel korelasyon anlamına gelir ancak **1** mükemmel doğru orantılı ilişki anlamına gelirken, **-1** ise mükemmel ters orantılı ilişki anlamına gelir.

36 Ölçüt dayanaklı geçerlilik nedir?

Ölçme aracından elde edilen puanların ölçüt bir puanla (testin tahmin etmeye çalıştığı ve geçerliliği yüksek bir puan) karşılaştırılarak geliştirilen ölçme aracının geçerliliğine ilişkin nitelendirme yapılır.

37 Kapsam geçerliliği nedir?

Kapsam geçerliliği bir testin ölçülmek istenen davranışları ne derece kapsadığıyla ilgilidir. Ne amaçla kullanılırsa kullanılsın test, kapsamı açısından ölçmeye konu olan davranışları yeterli ve dengeli bir biçimde temsil etmelidir. Bir testin kapsam geçerliliğinin yüksek olduğunun söylenebilmesi için

1. Testteki soruların / maddelerin ölçülecek özellikler evrenini (konu kapsamını / içeriği) yeterli ve dengeli bir biçimde ölçüyor olması ve

2. Her bir sorunun / maddenin ölçmek istediği özelliği doğrudan ölçmesi, diğer bir deyişle kazanımla doğrudan ilgili olması gerekir.

38 Yordama geçerliliği nedir?

Ölçme araçlarının çoğunda bireylerin gelecekteki davranışlarının kestirilmesi söz konusudur. Yordama geçerliliği, ölçme aracının bu kestirim işini ne ölçüde doğru ve isabetli yaptığı ile ilgili bir sorgulamadır. Yordama geçerliliğinde ölçme aracından elde edilen puanlar, ölçme aracının tahmin ettiği puanla (ölçüt puan) karşılaştırılır ve tahminin ne ölçüde doğru olduğu belirlenmeye çalışılır.

39 Zamandaş geçerlilik nedir?

Diğer isimleri hâlihazır geçerlilik, benzer ölçekler geçerliliği, uygunluk geçerliliğidir. Zamandaş geçerlilik sorgulamalarında ölçüt puan eş zamanlı olarak elde edilebilir. Geliştirilen ölçme aracı ile ilişkili olabilecek nitelikleri ölçen ve geçerliliği yüksek bir aracın puanı ölçüt puan olarak ele alınabilir. Daha sonra geliştirilen ölçme aracı ve ölçüt araç aynı zamanda uygulanıp iki araçtan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir.

40 Yapı geçerliliği nedir?

Yapı geçerliliği, bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi örneklediğiyle ilgilidir. İnsan davranışları ve özellikleri çoğunlukla soyut bir yapıya sahiptir. Yapı geçerliliği bir yandan testin ölçtüğü niteliklerin neler olduğunu araştırma, diğer yandan testi alan kişilerin elde ettikleri puanların ne anlama geldiğini açıklama çabalarıyla ilgilidir.

41 Güvenilirlik kestirim yöntemleri nelerdir?

Test-tekrar test yöntemi, eşdeğer(paralel) formlar yöntemi, test yarılama yöntemi, KR20, KR21, Cronbach Alpha yöntemi.

42 Güvenirlilik katsayısı nedir?

Güvenirlilik katsayısı 0 ile 1 arasında değişir. Güvenirlilik katsayısı için alanyazında genellikle 0.70 ve üstü ölçütü kabul edilir. Ancak bu değer de çok yüksek bir değer olmadığı, 0.70-0.80 arası güvenirliliğin ancak ön bilgi elde etmek amacıyla kullanılabilmesi ifade edilir. Genel yetenek gibi bilişsel özellikleri ölçen testlerde güvenirlilik katsayısının 0.90 ve üzerinde olması arzu edilir.

43 Güvenirlilik nedir?

Güvenilir bir ölçme aracı, aynı özelliklerle ilgili olarak arka arkaya yapılan ölçmelerde yaklaşık olarak aynı sayısal sonucu verir; diğer bir ifadeyle bir test, aynı gruba iki ya da üç kez uygulandığında gruptaki her bir kişi bütün uygulamalarda yaklaşık olarak aynı puanı almalıdır. Bir testin ölçmek istediği özelliği ölçebilmesi için o testin söz konusu olan özelliği kararlı olarak ölçmesi gerekir.

44 Test – tekrar test yöntemi nedir?

Bu yöntem ile test güvenirliliğini test etmek için bir test, aynı gruba, belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanır. Daha sonra bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlarla ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Elde edilen korelasyon katsayısına kararlılık (devamlılık / istikrarlılık) katsayısı adı verilir.

45 Test yarılama yöntemi nedir?

Bu yöntemle güvenirliliği tahmin etmede uygulanmış bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir. Buradaki en temel sorunlardan biri testin iki eşdeğer yarıya nasıl bölünmesi gerektiği ile ilgilidir.

46 Cronbach Alpha yöntemi nedir?

Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise KR-20 ile aynı mantık üzerine kurulu Cronbach alfa hesaplanır. Elde edilen katsayının ismi yine iç tutarlılık katsayısıdır. Derecelendirme ölçekleri puanlamanın çok kategorili olduğu araçlara örnek verilebilir.

47 KR20 ve KR21 yöntemleri nedir?

Kuder-Richarson 20 ve 21 ya da kısaca KR-20 ve KR-21, testin kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı ile ilgili bilgi verir. Bu nedenle her iki yöntemle de testin iç tutarlılığı değerlendirildiğinden bu yöntemlerden elde edilen katsayıya iç tutarlılık katsayısı adı verilir. KR-20 ve KR-21 ile güvenirlilik kestirimi, puanlamanın kategorik olduğu ölçme araçları için uygundur. Puanlamanın kategorik olması, doğru yanıtlara 1 puan, yanlış ve boş bırakılan maddelere 0 puan vererek puanlamanın yapıldığı ya da maddenin yanıtının iki seçenekli verildiği durumlardır. Eğer testteki maddeler farklı ağırlıklarla puanlanmışsa ya da test puanları şans başarısı için düzeltilmişse bu formüller kullanılmaz.

48 Sınıf içi ölçme ve değerlendirme yapmak için uygulanması gereken basamaklar nelerdir?

1. Sınavın amacının belirlenmesi (puanların hangi amaçlarla kullanılacağı)
2. Sınavda yoklanacak davranışların belirlenmesi
3. Sınavın kapsayacağı konuların listelenmesi
4. Okulun takviminin ve sınav sonuçlarının kullanılacağı zamanın dikkate alındığı bir sınav gününün belirlenmesi
5. Bir ders saatine uygulanabilecek uzunlukta bir sınav süresinin belirlenmesi,
6. Belirtke tablosunun hazırlanması
7. Soru/madde türlerinin belirlenmesi [Soru/madde türleri sınavda kullanılacak davranışlara göre belirlenir. Bir sınavda tek bir soru/madde türü kullanılabileceği gibi birden fazla da kullanılabilir (soru/madde çeşitlemesi).]
8. Soru/madde sayısının belirlenmesi
9. Sınav süresinin belirlenmesi
10. Sınavda kullanılacak soruların/maddelerin "ortalama güçlüğünün" ve "güçlük dağılımının" belirlenmesi
11. Soruların/maddelerin yazımında, redaksiyonunda ve teste alınacak soruların/maddelerin seçiminde izlenecek yolun belirlenmesi
12. Cevap anahtarının ve puanlama yönteminin belirlenmesi
13. Ölçme aracını yazma ve çoğaltma yönteminin belirlenmesi
14. Sınavın uygulanma kurallarının belirlenmesi (yönerge yazılması)
15. Sınavın uygulanması
16. Test ve madde istatistiklerinin hesaplanması

- 49 Test geliştirme temel basamakları nelerdir?
- Amacın belirlenmesi,
  - Kapsamın belirlenmesi ve belirtke tablosunun oluşturulması,
  - Denemelik maddelerin / soruların yazılması,
  - Maddelerin / soruların gözden geçirilmesi (redaksiyon),
  - Denemelik test formunun hazırlanması,
  - Testin uygulanması,
  - Test ve madde istatistiklerinin hesaplanması,
  - Seçilen maddelerden oluşan nihai formun oluşturulması.

- 50 Ölçme araç ve yöntemleri nelerdir?

- 51 Geleneksel ölçme yöntemleri nelerdir?

- 52 Doğru yanlış testlerinin avantajları nelerdir?

- Hazırlanması, uygulaması ve puanlaması kolay, diğer bir ifadeyle kullanışlıdır.
- Soru sayısı artırılabilir.
- Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

- 53 Doğru yanlış testlerinin dezavantajları nelerdir?

- Şans başarısı olasılığı yüksektir.
- İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.

- 54 Eşleştirme maddeleri yönteminin avantajları nelerdir?

- Hazırlanması, uygulaması ve puanlaması kolay, diğer bir ifadeyle kullanışlıdır.
- Soru sayısı artırılabilir.
- Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

- 55 Eşleştirme maddeleri yönteminin dezavantajları nelerdir?

- Şans başarısı olasılığı yüksektir.
- İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.

- 56 Çoktan seçmeli test maddelerinin özellikleri nelerdir?

- 57 Açık uçlu soruların özellikleri ve çeşitleri nelerdir?

Açık uçlu sorular ölçme / psikometri alan yazınında genellikle uzun yanıt gerektiren maddeler ve yanıtı sınırlı maddeler olarak ikiye ayrılır. Ancak bu testler sahada genellikle essay (yazılı yoklama), kısa yanıtlı, boşluk doldurma (cümle tamamlama) ve sözlü yoklama olarak geçmekte.

- 58 Essay tipi ölçeğin yani yazılı yoklamanın temel avantajları nelerdir?

Öğrencinin yalnızca sahip olduğu bilgiyi değil, aynı zamanda zihninin nasıl işlediğini anlama olanağı sağlar.

- 59 Essay tipi ölçeğin yani yazılı yoklamanın temel dezavantajları nelerdir?

Öğrenci sınırlı bir bilgiye sahipse soruyla ilgisi olmayan, aklına estiği gibi uzun cevaplar yazabilir

60 Kısa cevaplı testlerin özellikleri nelerdir?

Kısa cevaplı testler; öğrencinin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplandırabileceği sorulardan oluşur. Kısa cevaplı testler, öğrencinin aklının estiği cevabı yazmasını büyük ölçüde engelleyecek bir özelliğe sahiptir. Bundan ötürü maddeleri cevaplandırılan bir cevaplayıcının yazacağı cevaplar çok kısadır. İstenen cevapların kısa ve belirgin olması, kısa cevaplı testlerin puanlanmasını genellikle nesnel kılar. Kısa cevap, soru cümlesi ya da eksik cümle yapısında olabileceği gibi hatırlama ya da tanımayı gerektiren bir yapıda da olabilir.

61 Cümle tamamlama (boşluk doldurma) tipi soruların özellikleri nelerdir?

Cümle tamamlama, kısa cevaplı / sınırlı cevap gerektiren soru grubudur. Bu tür sorularda öğretmen önemli gördüğü bir cümleyi alır, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarır ve yerine bir boşluk koyar. Öğrenciden o cümleyi anlamlı bir biçimde tamamlaması istenir. Cümle tamamlama soruları boşluk doldurma olarak da geçmektedir.

62 Sözlü yoklama sınavlarının temel özellikleri nelerdir?

Sözlü sınavlar çok iyi organize edilse / kurgulansa dahi ciddi bir ölçme hatası barındırma potansiyeline sahiptir. Ancak bütün bu potansiyel sınırlılıklarına rağmen sözlü yoklamalar özellikle dile dayalı becerilerin ölçülmesi için geleneksel yöntemler içindeki tek türdür.

63 Destekleyici değerlendirme yaklaşımları nelerdir?

Portfolyo, akran değerlendirme, öz değerlendirme, gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği vb.

64 Portfolyoların özellikleri nelerdir?

Öğrencinin bir bütün olarak gelişim ve öğrenme süreci ile ürünlerini gösteren, aynı zamanda değerlendirilmesini de sağlayan sistemli ve amaçlı olarak oluşturulmuş dosyalardır. **Portfolyolar ile amaçlanan, öğrenciyi çok yönlü olarak ve öğrencinin gelişimini bir süreç olarak izlemek ve değerlendirmektir.**

65 Portfolyoların özellikleri ile ilgili en çok yanlış bilinen ve yanlış yorumlanan durumlar hangileridir?

Portfolyolar öğrencinin yaptığı çalışmaların bir araya getirildiği herhangi bir çalışma dosyası değildir.

Öğrenciyi başarılı / başarısız olarak sınıflandırmayı sağlayan bir araç değildir.

Öğrencilerin özelliklerini birbirleri ile karşılaştırmak amacıyla oluşturulmuş araçlar değildir.

66 Öğrenci portfolyolarının türleri ve özellikleri nelerdir?

Süreci yansıtan portfolyolar: Öğrencinin öğrenme ve gelişim sürecini yansıtır. Başlangıç çalışmalarını, süreçteki çalışmalarını, karşılaşılan güçlükleri ve öğrenme ürünlerini içerir.

Ürünü yansıtan portfolyolar: Öğrenme sürecinden çok bitmiş görevleri içerir. Öğrencinin en iyi olduğunu düşündüğü çalışmaları içerir.

67 Portfolyonun içeriğinde neler vardır?

Portfolyonun içeriği: Öğretmen kayıtları (gözlemler, anekdot kayıtları) Öğrencinin çalışmaları Öğrencinin sözel ve psikomotor becerilerini gösteren teyp ve video kayıtları. Öğrencinin kendi çalışmaları hakkındaki düşünceleri, günlükler. Öğrenciyeye yazılan mektuplar. Öğrencinin yazdığı mektuplar. Öğretmenin aileye ve diğer öğretmenlere yazdığı mektuplar.

68 Portfolyo oluşturma sürecinin aşamaları nelerdir?

Toplama, seçme, yansıtma, sonuç.

69 Performans değerlendirme türleri nelerdir?

C. Öğrenci değerlendirmeler olarak öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, öğretmen değerlendirmeleri olarak ise rubrik, kontrol listesi, derece ölçeği, gözlem formu.

70 Öz değerlendirme yönteminin özellikleri nelerdir?

Öğrencinin belirli bir konuda (örneğin bir ürünü ortaya koymada gösterdiği performans vb.) kendi kendisini değerlendirmesine denir. Öğrencilerin kendi özellikleriyle (yetenek, ilgi, beceri vb.) ilgili farkındalığının artmasını, zayıf ve güçlü yönlerini keşfetmesini sağlar. **Öz düzenleme becerisi artar. Ölçütlü düşünme becerisi artar. Öğrenme motivasyonunu artırır.**

71 Akran değerlendirme yönteminin özellikleri nelerdir?

Öğrencinin ortaya koyduğu performansa ilişkin arkadaşlarının değerlendirmesine denir. Akranların değerlendirme sürecine katılması nedeniyle daha katılımcı, aktif bir eğitim ortamı sağlanabilir (Sorumluluk duygusu artar.). Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri artar. Öğretmen dışındaki bir kaynaktan dönüt almak öğrencinin performansını artırabilir. Eleştiri kültürü (olumlu-olumsuz) gelişebilir.

72 Rubrik (dereceli puanlama anahtarı) nedir?

Performans ürünlerinin değerlendirilmesinde en sık kullanılan araçlardan biridir. Amaç, öğretmen tarafından ürünün genel izlenimle puanlamasındaki özneliğini azaltmaktır.

73 Rubrikler (dereceli puanlama anahtarı) kaçta ayrılır?

Rubrikler ikiye ayrılır: a. Bütüncül (Holistik) rubrik
b. Analitik rubrik

74 Kontrol listelerinin özellikleri nelerdir?

Gözlenen performans ürününün ölçütlere uygunluğunu "evet-hayır", "var-yok", "gösterdi-göstermedi" vb. bir biçimde kategorik (1-0) olarak puanlama amacıyla kullanılan araçlardır. Özellikle sergilenecek performans detaylı ve ardışık eylemler gerektirdiği zamanlarda kullanışlıdır. Örneğin bir deneyin eyleme dökülmesi vb. Pek çok işlem adımında oluşan performanstaki eksik adımları belirlemek için oldukça uygundur.

75 Dereceleme ölçeklerinin özellikleri nelerdir?

Bu araçların kullanımında performansa dayalı işlemler ilk baştan sonuna kadar listelenir ve davranışın karşısına davranışın gösterilme derecesi en az üçlü [örneğin tam gösterildi (3), kısmen gösterildi (2) ve gösterilmedi (1)] bir biçimde derecelendirilir.

76 Gözlem formlarının özellikleri nelerdir?

Öğrenme çıktılarının somut olarak gözlenebildiği bazı alanlarda bu yöntem oldukça kullanışlıdır. Özellikle fen derslerinde, meslek liselerinin somut performans ürünlerinin geliştirildiği vb. alanlar için oldukça uygundur. Gözlemler öğrenciler hakkında doğru ve hızlı bilgi elde edilmesini sağlar. Gözlem formları yarı yapılandırılmış biçimde olabileceği gibi tam yapılandırılmış bir formatta da olabilir.

77 Geleneksel ve destekleyici yöntemlerin karşılaştırması nasıl olmalıdır?

GELENEKSEL YÖNTEMLER

Ürün değerlendirilir.
Öğrencinin ulaştığı noktanın tespiti önemlidir.
Essay dışında genellikle üst düzey düşünme becerilerinin değerlendirilmesinde yetersizdir.
Değerlendirme öğrenmeden ayrıdır.

Bireyden ziyade gruba odaklıdır.
Başarının bireyler arası değerlendirilmesine odaklıdır.
Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü daha kolaydır.

DESTEKLEYİCİ YÖNTEMLER

Süreç ve ürün birlikte değerlendirilir.
Ne öğrendikleri yanında, öğrendiklerini nasıl kullandıklarıyla ilgilenilir.
Üst düzey bilişsel düşünme becerilerine odaklanır.

Değerlendirme öğrenmeyle bütünleşmiştir.
Odak noktası gruptan ziyade bireydir.
Öğrencinin bireysel olarak gelişimine odaklıdır.
Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir.

78 Test istatistiklerinde merkezi eğilim ölçüleri nelerdir?

Merkezî eğilim ölçüleri: aritmetik ortalama, medyan (ortanca) ve moddur. Bu üç istatistiğin de temel işlevi bir puan dizisindeki merkezi bulmaktır.

79 Değişkenlik ölçüleri nelerdir?

Değişkenlik ölçüleri ranj (dizi genişliği), varyans, standart sapma ve çeyrek sapmadır. Değişkenlik ölçüleri grubun kabaca homojen ya da heterojen bir özellik gösterip göstermediği, standart sapma örnek olarak verilirse değişkenliğin ortalama etrafında nasıl dağıldığını gösterir. Puanların değişkenliği, grup hakkında biraz daha ayrıntılı bir değerlendirme yapılmasını sağlar.

80 Normal dağılım nedir nasıl incelenmelidir?

Normal dağılım ortalama ve standart sapma gibi basit iki istatistikle özetlenebilir. Normal dağılım ortalama etrafında üç standart sapma sağa ve sola, toplamda altı alanda özetlenebilir (%99,74'lük kısmı). Dolayısıyla bir kişinin ortalamadan kaç standart sapma uzaklaştığı, grup içerisindeki yerini gösterir.

81 Madde istatistikleri neleri içerir?

Ölçme işlemi sonucunda bireylerin madde puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir. Eğitimde en sık kullanılan istatistikler madde güçlük indeksi, madde ayırt edicilik indeksi, madde güvenilirliği vb.dir.

82 Madde güçlük indeksi nedir ne anlama gelmektedir?

Madde güçlük indeksi; maddenin kabaca zor mu, orta mı, kolay mı olduğunu gösteren bir istatistiktir. Madde güçlük indeksi 1'e yaklaştıkça maddenin kolaylaştığı, 0'a yaklaştıkça zorlaştığı anlaşılır. 0.50 civarı ise ortalama güçlükte olduğu biçiminde yorumlanır.

83 Madde ayırt edicilik indeksi nedir nasıl yorumlanmalıdır?

Madde ayırt edicilik indeksi ise maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edip edemediğine ilişkin bir istatistiktir. -1 ile 1 arasında değer alır ve genellikle alanyazında 0.30 ile 1 arası ayırt edici olarak nitelendirilir.

84 Başarı nedir?

Erişi ya da başarı kavramı, sunulan bilgilere, sunulan içeriğe o eğitimi alan bireylerin ne kadar ulaşabildiğine dair bir gösterge, erişim düzeyi olarak ifade edilmektedir.

85 Beceri nedir?

Beceri; bilgilerin bir araya toplanıp, doğru bilgilerin seçilip ardından seçilen bilgilerin doğru şekilde kullanılması, gerçek ya da tasarlanan bir durumda kullanılabilme yetisini ifade etmektedir.

86 Okuryazarlık nedir?

Okuryazarlık, özellikle belirli bir alanda ilgili doğru bilgileri bulma, bu bilgileri yanlış bilgilerden ayıklama, bunun için temel okuryazarlık becerilerini kullanma, ardından doğru bilgileri seçerek ve uygun analiz yöntemlerini kullanarak gerçek ya da tasarlanmış durumlarda kullanma becerisi olarak tanımlanmaktadır.

87 TIMSS süreci nasıl işlemektedir?

Öğrenciler matematik veya fen testi ile başlamaktadır. Sınav yaklaşık 36-45 dakika sürmekte, ardından 15-30 dakika arası mola verilmektedir. Diğer testin uygulaması tamamlandıktan sonra 5-15 dakikalık bir anket uygulaması gerçekleştirilmektedir. Sonuç olarak TIMSS asıl uygulaması yaklaşık yarım gün içerisinde tamamlanmaktadır.

88 PISA nedir?

PISA, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) tarafından geliştirilen ve üç yıllık periyotlarla uygulanan izleme çalışmasıdır.

89 TIMSS nedir?

TIMSS ise Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından geliştirilmekte ve dört yıllık periyotlarla uygulanmaktadır. Türkiye uzun süredir hem PISA'ya hem de TIMSS'e katılım göstermektedir.

90 PIRLS nedir?

PIRLS de yine IEA tarafından beş yıllık periyotlarla gerçekleştirilen bir izleme çalışmasıdır. Türkiye uzun bir aradan sonra 2021'de tekrar PIRLS'e katılmış ancak bu uygulamanın sonuçları 2022 yılının sonunda açıklanacaktır.

91 PISA uygulama şekli nasıldır?

En güncel PISA uygulaması olan 2018 döngüsüne 79 ülke/ekonomi katılım göstermiştir. PISA, 15 yaş grubunu hedef grup olarak almaktadır. PISA, matematik, fen ve okuma becerileri alanlarında hangi yeterliklere sahip olduğuna dair bilgi vermektedir. Üç yılda bir döngüsel olarak değişik alana geçer.

92 PISA'ya katılacak öğrenciler Türkiye'de nasıl belirlenir?

Türkiye'nin sosyoekonomik farklılıklarını da dikkate alan 12 bölgeden oluşan İBBS Düzey-1 istatistiksel örnekleme sistemine göre yapılmaktadır. Bölgesel öğrenci yoğunlukları dikkate alınmakta ve daha büyük illerimizin olduğu bölgeler daha fazla öğrenciyle, daha az olduğu yerler ise daha az öğrenciyle temsil edilmektedir.

93 TIMSS ilk defa Türkiye'de ne zaman uygulanmıştır?

Dünyada 1995'te Türkiye'de ise 1999 yılınca 8. Sınıf düzeyinde uygulanmıştır.

94 PISA ve TIMSS arasındaki farklar nelerdir?

PISA'da zorunlu eğitim dönemini tamamlayan öğrencilerin iş gücü piyasası tarafından ve ekonomik kalkınma açısından istenen, uygulamaya dönük okuryazarlık becerilerinin hangi seviyede olduğu değerlendirilmekte iken TIMSS'te eğitim programı (curriculum based) ile ilişkili becerilerin değerlendirilmesidir.

95 TIMSS hangi seviyede uygulanmaktadır?

TIMSS'te 4 ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin ilgili dönemin eğitim programlarından beklenen özelliklere hangi düzeyde sahip olduklarına dair matematik ve fen alanlarında ayrı ayrı uygulamalar yapılmakta ve ilgili eğitim programlarında öğrencilerin okul başarısına dair daha doğrudan çıktılar elde edilmektedir.

96 Tüm dünyada sosyal ve duygusal becerilerin önemi ile birlikte eğitim sistemlerindeki ağırlığının artmasıyla beraber 2017 yılında OECD tamamen sosyal ve duygusal beceriler odaklı yeni bir araştırma başlatmıştır. Türkiye bu araştırmaya hangi şehir ile katılmıştır?

İstanbul'la bu çalışmaya katılmıştır.

97 Uluslararası izleme çalışmaları başlıca hangileridir?
PISA, TIMSS, PIRLS

